

Høring - Endringer i utlendingsloven og - forskriften - Gjennomføring av Eurodac- forordningen av 2013 i norsk rett

Det vises til høringsbrev fra Justis- og beredskapsdepartementet om endringer i utlendingsloven og –forskriften for gjennomføring av Eurodac-forordningen av 2013 i norsk rett. I det videre følger Utlendingsdirektoratets kommentarer til forslaget.

Implementering

I dag er regler om opptak, lagring, sperring og sletting av fingeravtrykk etter gjeldende Eurodac-forordning innarbeidet i utlendingsforskriften §§ 18-5 til 18-11. Departementet har imidlertid i sitt høringsbrev foreslått å gjennomføre Eurodac-forordningen av 2013 gjennom en henvisning til forordningen i utlendingsloven § 101 første ledd. Direktoratet støtter den foreslåtte implementeringsformen.

At utlendingens rettigheter og plikter etter Eurodac-regelverket ikke lenger vil fremgå direkte av utlendingsregelverket, vil kunne gjøre det vanskeligere for den enkelte utlending å kjenne til og ivareta sin rettsposisjon. Imidlertid er det direktoratets generelle erfaring at de færreste utlendinger benytter utlendingslov og –forskrift som hovedkilde for informasjon, men heller forholder seg til informasjon mottatt på søknadstidspunktet, informasjon gitt på ulike etaters hjemmesider og liknende. Utlendingen skal videre etter Eurodac-forordningen (2013) artikkel 29 gis informasjon om sine rettigheter og plikter på registreringstidspunktet, jf personopplysningsloven § 19. Direktoratet antar at dette vil oppveie for bortfallet av gjeldende utlendingsforskrift §§ 18-5 – 18-11.

Når det gjelder teknisk utvikling og implementering vil direktoratet få påpeke at dagens tekniske løsning for søk og registreringer i Eurodac ikke vil kunne benyttes etter 20. juli 2015. Det er derfor svært viktig at alle nødvendige tiltak gjennomføres slik at registreringer og søk i basen for

utlendingsformål kan gjennomføres som vanlig etter ikrafttreddelsen av Eurodac-forordningen av 2013.

Behandlingsansvar for Eurodac nasjonalt

Departementet foreslår å videreføre dagens regulering av behandlingsansvaret for Eurodac nasjonalt, jf forslag til ny utf. § 18-5. Det innebærer at Utlendingsdirektoratet fortsatt vil være behandlingsansvarlig for systemet, mens Kripos vil være databehandler.

Eurodac-forordningens hovedformål er å sikre gjennomføringen av Dublin-forordningen ved obligatorisk opptak av fingeravtrykk av alle asylsøkere, samt utlendinger som påtreffes i forbindelse med ulovlig passering av ytre Schengen-grense eller ulovlig opphold i en medlemsstat. Det har således hittil ikke vært unaturlig at behandlingsansvaret for Eurodac nasjonalt har vært tillagt direktoratet.

Ved Eurodac-forordningen av 2013 utvides forordningen med et nytt formål, som i nærmere definerte tilfeller gir rettshåndhevende myndigheter adgang til å sammenlikne fingeravtrykksopplysninger opptatt i andre sammenhenger med opplysninger lagret i Eurodac. Direktoratet vil antakeligvis ikke få noen kontrollerende rolle når det gjelder rettshåndhevende myndigheters tilgang til og bruk av data i Eurodac, jf Eurodac-forordningen (2013) artikkel 6.

Dagens tekniske gjennomføring av Eurodac-systemet i Norge har gjort det utfordrende for direktoratet å ivareta sine forpliktelser som behandlingsansvarlig, i det opptak, overføring, søk og verifisering utelukkende skjer i politiets datasystemer. Med innføringen av tilgang for rettshåndhevende myndigheter vanskeliggjøres dette ytterligere. Det er komplisert å skulle ivareta et behandlingsansvar på en god måte for en systemløsning som ligger utenfor direktoratets øvrige systemarkitektur og som forvaltes av en annen etat. Tilsvarende er det utfordrende å skulle overvåke datakvaliteten på opplysningene som overføres til Eurodac sentralt, all den tid direktoratet ikke har tilgang til opptaks- eller overføringsløsningen.

Den reviderte forordningen legger strenge føringer for datasikkerhet, herunder tilgang til og bruk av opplysninger i Eurodac, jf forordningen artikkel 34. Brudd på disse kravene vil Utlendingsdirektoratet som behandlingsansvarlig være ansvarlig for, og vil kunne medføre erstatningsansvar, jf forordningen artikkelene 23 og 37. Kontrollbestemmelsene i forordningen er fremtredende, noe som gir grunn til å anta at det vil bli mer omfattende tilsyn og kontroll med at kravene overholdes enn hva som er tilfellet i dag.

På denne bakgrunn ber direktoratet Justisdepartementet vurdere om behandlingsansvaret for Eurodac nasjonalt fortsatt bør tilligge UDI som foreslått. Vi deltar gjerne i en videre dialog om dette, og oppfordrer til at også Politidirektoratet og Datatilsynet inviteres til å inngi sine synspunkter.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Utlendingsdirektoratet har i samarbeid med politiet estimert de antatte systemtekniske kostnadene ved gjennomføring av de utlendingsrettslige og forvaltningsmessige forpliktelsene etter Eurodac-forordningen (2013). Estimater er utarbeidet på bakgrunn av kostnadsberegningsmodellene som benyttes i arbeidet med konseptvalgutredningen for fornying av utlendingsforvaltningens IKT-systemer. Det er videre benyttet en standard påslagsmodell for usikkerhet med 40 prosent. Tallene som presenteres nedenfor inkluderer dette usikkerhetspåslaget.

I tillegg til nødvendige systemendringer og nyutvikling for en riktig implementering og anvendelse av Eurodac-forordningen (2013), er det identifisert flere prosessforbedrende tiltak relatert til den daglige anvendelsen av Eurodac-systemet i direktoratet og politiet og mellom etatene. Disse tiltakene er isolert sett ikke nødvendige for å oppfylle våre lovpålagte forpliktelser etter Eurodac-forordningen (2013), men vil imidlertid bidra til en mer effektiv, og dermed mindre ressurskrevende, bruk av Eurodac-systemet i etatenes daglige virke. Tiltakene har videre en slik sammenheng med de lovpålagte tiltakene at det kostnadsmessig vil være langt gunstigere å gjennomføre disse samtidig med den øvrige systemutviklingen, enn å utvikle tiltakene stykkevis i ettertid.

Direktoratets beregninger tilsier at nødvendig systemtilpasning og – endring i forbindelse med lovpålagte oppgaver for gjennomføringen av Eurodac-forordningen (2013) samt ønskelige prosessforbedringstiltak totalt vil beløpe seg til ca. 21 millioner kroner. Av dette utgjør de lovpålagte tiltakene ca. 11 millioner kroner. Kostnader som vil påløpe i forbindelse med rettshåndhevende myndigheters tilgang til Eurodac inngår ikke i dette estimatet.

Kostnadene for systemutvikling og –tilpasning vil påløpe i 2015. Utlendingsdirektoratet har pr. i dag ikke midler til å gjennomføre hverken lovpålagte eller ønskelige systemendringer. Dersom direktoratet ikke kan tilføres friske midler vil systemendringene måtte inngå i direktoratets ordinære produksjonskø og gjennomføres til fortrengsel for andre tiltak.

Med hilsen

Stephan Mo
avdelingsdirektør

Tor Magne Hovland
underdirektør

Brevet er signert elektronisk i Utlendingsdirektoratet og har derfor ingen signatur. Brevet sendes kun elektronisk.
